

Grondbewerking

Een akkerbouwer oogst ieder jaar en moet de grond daarna weer klaar maken voor een volgende teelt. Fruit-telers laten hun bomen meerdere jaren staan. Ze hebben daardoor weinig grond te bewerken. Veel tuinders/groen-telers hebben hun gewas op substraat staan. Ook zij kennen in verhouding tot de akkerbouwer weinig grondbewerking.

De zwaarste grondbewerking is het ploegen of spitten. Voorbeelden van minder zware bewerkingen zijn culti-veren en schoffelen.

Figuur 1-12: In de tuinbouw bewerk je grote stukken met een spitmachine.

Ploegen

Akkerbouwers ploegen hun grond na of voor een teelt. Zware grondsoorten, zoals kleigronden, ploegen ze voor de winter. Lichte gronden, zoals zandgronden, ploegen ze erna.

Figuur 1-13: Een duidelijk kenmerk van het akkerbouwgebied: geploegde grond

Bij het ploegen draai je een reep grond om. De onderste laag grond komt boven en de bovenlaag gaat naar onderen. Het deel van de grond dat je omdraait, heet *bouwvoor*. In de bouwvoor groeien de meeste plantwortels.

Een akkerbouwer ploegt om:

- alle onkruiden en plantenresten onder de grond te werken en te laten verteren;
- losse grond naar boven te halen;
- vastgereden grond los te trekken, zodat er lucht in de grond kan komen;
- groenbemesters onder te ploegen.

Een akkerbouwer bewerkt de grond niet zo heel diep. Meestal stelt hij de ploeg af op ongeveer 25 centimeter. Ploegen doet bijna iedere akkerbouwer zelf, met een eigen ploeg.

Vragen

Niet iedere grondsoort ploeg je op hetzelfde tijdstip. Wanneer moet je zand- en veengronden ploegen?

Zware gronden, zoals kleigronden, ploeg je voor de winter. Waarom is dat?

Noem drie redenen waarom een akkerbouwer zijn akkers ploegt.

Diepploegen

Soms besluit een akkerbouwer om de grond te diepploegen. Bij diepploegen ploeg je de grond 100 tot 120 cm diep. Als de grond vrij zwaar is en er is een onderlaag van lichte grond, bijvoorbeeld zand, kun je diepploegen. Met diepploegen haal je iets van dat zand naar boven. De bovenlaag wordt daardoor iets lichter en de onderlaag iets zwaarder. De planten groeien beter op zo'n grond.

Andere redenen om te diepploegen zijn het opheffen van een storende laag in de grond en het omzetten van bouwland in land voor de (bloem)bollenteelt.

Voor het diepploegen is enorm veel trekkracht nodig. Een akkerbouwer kan dit werk niet zelf doen, omdat zijn tractoren daar meestal niet sterk genoeg voor zijn.

Spitten

Een tuinder ploegt zijn grond bijna nooit. Hij zal de grond eerder spitten. Spitten is een diepere grondbewerking dan ploegen. Bij spitten spit je de grond tot 40 centimeter diepte om. Hierdoor breng je veel lucht in de grond. Een voordeel daarvan is dat na hevige neerslag het water snel kan worden afgevoerd.

Een andere reden om te spitten is dat een tuinder de grond meestal lang in gebruik heeft (langer dan een akkerbouwer).

Figuur 1-14: Door machinaal te spitten maak je de grond goed los.

Sommige tuinders hebben zelf een spitmachine. Er zijn er ook die voor dit werk een loonwerker inhuren.

Vragen

Leg in eigen woorden uit wat het verschil is tussen spitten en (gewoon) ploegen.

Waarom zal een tuinder zijn grond meestal spitten en niet ploegen? Noem twee redenen.

Machines en gereedschappen voor grondbewerking

Op een akkerbouwbedrijf vindt veel grondbewerking plaats. De akkerbouwer zal zelf het grootste deel van het werk uitvoeren. Op de meeste akkerbouwbedrijven tref je dan ook een vaste tand- en triltandcultivator en een schoffelmachine aan.

Figuur 1-15: Een schoffelbalk

Niet al het werk is gemechaniseerd. Als je wel eens stage gelopen hebt bij een akkerbouwer met suikerbieten, is de kans groot dat je met de schoffel of de hak tussen de bieten hebt gelopen.

Ook voer je de grondbewerking van kleine oppervlaktes uit met handgereedschap. Bekende gereedschappen zijn:

- de spade of steekschop;
- de hak;
- de schoffel;
- de hark.

Figuur 1-16: Verschillende soorten handgereedschap

